

Oktober 2022

DETEKTORNYT

Nyhedsbrev fra fynske arkæologiske museer

LANGELANDS
MUSEUM
MUSEUM
ODENSE

 ØHAVS
MUSEET

ØSTFYNS^S
MUSEER

DETEKTOR- OG DANEFÆANSVARLIGE PÅ FYN

Allan Dørup Knudsen

Museum: Svendborg Museum

Ansvarsområde: Svendborg kommune

Mail: adk@svendborgmuseum.dk

Malene Refshauge Beck

Museum: Østfyns Museer

Ansvarsområde: Kerteminde og Nyborg kommuner

Mail: mrb@ostfynsmuseer.dk

Mogens Bo Henriksen

Museum: Odense Bys Museer

Ansvarsområde: Odense, Assens, Nordfyn og Middelfart kommuner

Mail: mbhe@odense.dk

Nicolai Garhøj Larsen

Museum: Øhavsmuseet Faaborg

Ansvarsområde: Faaborg-Midtfyn kommune

Mail: ngl@ohavsmuseet.dk

Sigurd Baslund Bohr

Museum: Langelands Museum

Ansvarsområde: Langeland og Ærø kommuner.

Mail: siarba@langelandkommune.dk

KÆRE DETEKTORFOLK

Så er det igen ved at være tid til fundafleveringsaftens i Harja – og vi glæder os!

Det er som sædvanligt første onsdag i november – altså 2. november kl. 19.00 i Arkæologiens Hus. Her vil man kunne aflevere de fund, der er gjort siden afleveringsaftens i maj 2022 – eller fra tidligere, hvis der foreligger skriftlig aftale om senere indlevering (se herunder).

Husk at indsende dokumentation i så god tid forud for mødet som muligt – og senest en uge før. Hvis vi modtager dokumentationen senere, kan det ikke forventes, at vi har tid til at undersøge, om alt er som det skal være. Hvis dokumentationen ikke er korrekt, kan vi ikke modtage

fundene. Husk at I jo altid er velkomne til at sende fundlister mv., så snart I er færdige med en sag.

Faktisk er det en god ide, hvis der går så kort tid som muligt mellem afsøgning og afrapportering, så man husker at få det hele med. Husk at pakke de enkelte sager enkeltvis – og sætte fundene i nummerorden – så går det hurtigere ved gennemgangen.

Er man det mindste i tvivl om fremgangsmåden, står det beskrevet på harja.dk.

STRAKSAFLEVERING

I museumsloven kan man læse at: *”Den, der finder danefæ .. skal straks aflevere det til Nationalmuseet”*.

Det betyder i realiteten, at du hurtigst muligt skal aflevere fundene på dit lokale museum – og senest 6 måneder efter at genstandene er fundet. Senere afleveringer skal aftales skriftligt med museet.

Da museerne bruger genstandene og de tilknyttede data i det daglige, museale arbejde – og da

lokalmuseet har ansvaret for genstandene – er det meget vigtigt, at dette overholdes. Rettidig aflevering er en del af omhubegrebet. Ved fastsættelse af danefægødtgørelsen vil Nationalmuseet derfor tage forbehold, hvis genstande ikke er afleveret rettidigt til lokalmuseet.

Fra museernes side er vi meget glade for de to halvårige afleveringsaftner i Harja. Du er også altid velkommen til at aflevere direkte til arkæologen på museet, men kun hvis du forinden har lavet en aftale med arkæologen.

LEDSAGEFUND – BIFANGST – SIDEGEVINSTER

At dømme ud fra dialogen med detektorførere og udsagn på bl.a. Facebook får vi ofte det indtryk, at det kun er danefægenstande, som har museernes interesse.

Intet er mere forkert!

Danefæ er en ren administrativ vurdering af en genstand, men en halv flintøkse, et randskår fra et lerkar eller en bronzesmelteklump kan i mange tilfælde have lige så stor kulturhistorisk betydning som en fibula eller en sølv mønt. Det er derfor vigtigt, at man sætter sig grundigt ind i museernes vejledning, hvor det er udspecificeret, hvad vi ønsker skal registreres og fremvises på museet – og hvad man kan undlade at indrapportere.

Eksempelvis vil mønter fra tiden efter 1536 samt sen- og eftermiddelalderlige spænder og beslag kun undtagelsesvis blive erklæret som danefæ.

Hvis genstandene f.eks. er fundet på et sted, hvor der også var aktiviteter i middelalderen, vil det give et helt skævt billede af lokalitetens brug, hvis museet ikke får mulighed for også at registrere de yngre genstande.

Derfor er det vigtigt at følge museernes vejledninger – og hvis man er det mindste i tvivl – at kontakte museet for en afklaring af, hvad man bør registrere og hvad man kan undlade at indberette.

Sen- eller eftermiddelalderligt remudstyre samt skillingsmønt fra fynsk ødekirketomt. Selv om disse fund normalt ikke vil blive betragtet som danefæ, er de særdeles vigtige vidnesbyrd om aktiviteter på området, efter at kirken blev nedlagt i 1555. Her er det således ikke selve genstanden, men dens kontekst, der er afgørende. Foto: Nermin Hasic.

ET GODT FUND: SELETØJ FRA VESTER HÆSINGE

Er en kæmpe sølvskat ikke nok?

Det spørgsmål kunne man næsten stille til Claus Gundersen, der har fundet dette næsten komplette sæt seletøj. Efter at have fundet den store møntskat med næsten 1000 mønter fra vikingetid og tidlig middelalder, fortsatte Claus med at afsøge fundstedet. Det var ikke så overraskende, da der dukkede flere spredte mønter fra skatten op. Men museumsinspektøren blev temmeligt overrasket, da Claus et par måneder efter dukkede op på museet med seletøjet. Ikke mindst fordi seletøjet var fundet omkring 100 meter fra skatten. Ingen af de to fund er noget, som vi ser hver dag, så at de blev fundet så tæt på hinanden både i afstand og i tid var meget specielt.

Seletøjet består af 6 dele, hvoraf de 4 tydeligvis passer sammen i par. Der er to store remdelere, to kindplader og to mindre og simple remdelere. Alt er støbt i bronze og massive, og kindpladerne er prydet med ornamentik.

Foto: Nicolai Hildebrand, Foto/medie afdelingen Moesgaard.

Dateringen for seletøjet ligger mellem år 900 og 1200 e.kr., altså i den sidste del af vikingetiden og den første del af middelalderen.

Claus har været grundig med detektorafsøgning på stedet, og vi kan derfor ret sikkert sige, at seletøjet er blevet gravet ned for sig selv, idet der ingen spor er efter andre genstande. Der har dog nok været en eller flere genstande af jern lagt ned sammen med seletøjet, da der særligt på kindpladerne ses rester af jernudfældning (rust).

Seletøjet er nedlagt i en lille og fugtig fordybning på marken, hvorfor det ville være oplagt at se fundet som et offer. Formen for ofring er jo ret almindelig i hele den danske oldtid, men usædvanlig i vikingetiden, og burde være utænkkelig efter kristendommens indførelse. Derfor kunne der også være tale om en nedgravning af en værdifuld ting for at gemme den. Hvilket måske modsvarer af fundstedet, idet det virker noget besværligt at grave sin skat ned i et mosehul, i stedet for at vælge et andet og nemmere tilgængeligt sted. Men der er ikke noget endeligt svar på dét spørgsmål endnu.

DETEKTORNYT